

«Hjelp, jeg har fått en klage...»

PSL 25.4.24

Stine K. Tønsaker
Advokat/spesialrådgiver

DEN NORSKE LEGEFORENING

Når leger gjør feil – “fra juristens ståsted”

- Hva er en feil
- Hva er en klage

- Tilsyn
- Straff
- Erstatning

«Ekstern håndtering»

- Legeforeningens bistand

DEN NORSKE LEGEFORENING

Hva er en FEIL?

«Medisinsk feil»

- Bredt spekter - stort sett «uønsket» hendelse - sjeldent *straffbar overtrødelse*
- Gjelder «alle» - vi snakker (stort sett) ikke om feil som er begått med vilje – handler om mennesker som går på jobb for å gjøre så godt de kan
- Selvmål i fotball – utfall stikk motsatt av det du ønsket - viktig at du har et lag som omfavner deg - du er en god spiller likevel – rødt kort kan da føre til høyere skuldre – fremfor aksept og læring – som er det vi ønsker oss (*P.Iden*)

Foto: Colourbox

FRA REDAKTØREN

Det kunne ha vært meg

LEGERS ARBEIDSLIV

ARTIKKEL

Liv-Ellen Vangsnes Om forfatteren

LITTERATUR

I Danmark er en ung lege dømt for grov forsømmelse. Hun ba en sykepleier om å måle blodsukkernivå, men førte det ikke i journalen.

KOMMENTARER (2)

En ung lege har forvakt en natt i august 2013. En pasient blir innlagt med magesmerter, som har vært tilbakevendende over flere måneder. Ved innkomst har smertene avtatt, og mannen er ved full bevissthet. Legen leser gjennom pasientens journal og ser at han har insulinlærende diabetes mellitus 2. Hun konstaterer at blodsukkernivået ikke var blitt målt ved mottak og ber en sykepleier om å gjøre det. Dette blir ikke journalført. Sykepleieren glemmer målingen.

ENGLISH

Publisert: 30. oktober 2017
Tidsskr Nor Legeforen 2017
doi: 10.4045/tidsskr.17.0906

PlumX Metrics

SKRIV UT

Plutselig skjedde det

En lege i spesialisering (LIS) skulle tappe væske fra en lunge (pleuratapping) på en eldre pasient. Legen gjorde ultralyd og undersøkte på venstre side, men var usikker på om det var væske. Legen ga pasienten lokalbedøvelse og trakk samtidig ut litt strågul væske. Nålen sto riktig, og det ble derfor satt inn en grovere nål og koblet på slange og pose. Plutselig begynte pasienten å hoste kraftig, og det kom noe friskt blod fra munnen. Deretter kollapset pasienten med respirasjonsstans. Det ble utført hjerte- og lungeredning i nesten ti minutter, før hjerterytmene kom i gang. Etter respiratorbehandling og rehabilitering i flere måneder ble pasienten utskrevet, med betydelige plager.

Foto (1): Det kunne ha vært meg | Tidsskrift for Den norske legeforening (tidsskriftet.no)

Foto (2); <https://www.helsetilsynet.no/publikasjoner/tilsynsmeldingen/2023/kan-menneskelig-sviikt-forebygges/>

DEN NORSKE LEGEFORENING

Feil skjer

- Leger er mennesker
- Risiko å utøve medisin (og å omgås mennesker)
- Feil og uheldige hendelser er en del av yrkesutøvelsen
- Viktig med bevissthet, og fokus på håndtering, aksept og læring
- Aksept, mental beredskap og systemer som håndterer det på en god måte
- Åpenhet, trygghet, meldekultur
- Kvalitetssikring og læring

LEDER

Vi må ha åpenhet om alvorlige hendelser

ARTIKKEL

Stine Marit Moen, Pål Iken Om forfatterne

Publisert: 20. februar 2023

Utgave 3, 21. februar 2023

LITTERATUR

Vi må lære av alvorlige hendelser i helsetjenesten. Det skylder vi de berørte pasientene og deres pårørende. Helsepersonell som bidrar med informasjon, må kunne snakke trygt og åpent.

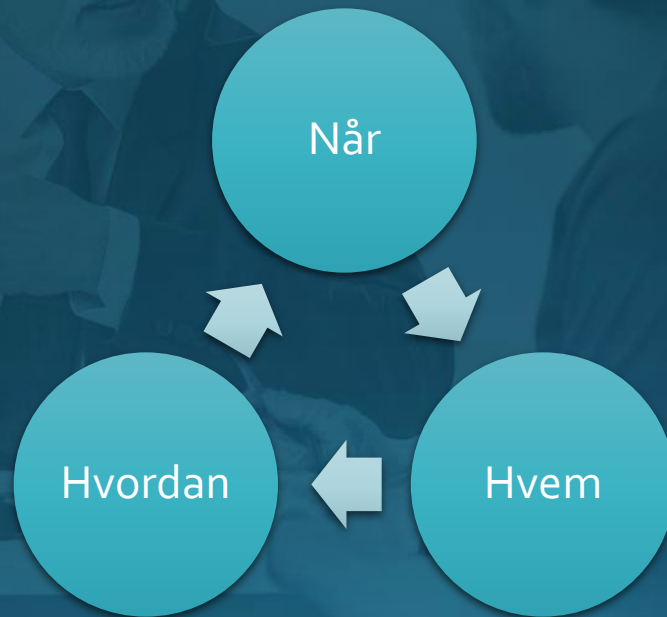
Tidsskr Nor Lægeforen 2023

doi: 10.4045/tidsskr.22.0780

KOMMENTAREN (0)

Reaksjon på «feil»

Helserettslig utgangspunkt...

Faglig forsvarlig

Uforsvarlig

Faglig forsvarlig

Grunnleggende, overordnet prinsipp for all ytelse av alle typer helse- og omsorgstjeneste , både på individ og systemnivå

Rettslig standard, dynamisk vurderingsnorm

- Skjønnsmessig, endres i tråd med gjeldende oppfatning, faglig utvikling
- Viser til normer utenfor loven
- Juss + fag + etikk

Helsepersonelloven

§ 4

Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til **faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp** som **kan forventes** ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

Helsepersonell skal **innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner**, og skal innhente bistand eller **henvise pasienter** videre der dette er nødvendig og mulig. Dersom pasientens behov tilsier det, skal yrkesutøvelsen skje ved samarbeid og samhandling med annet kvalifisert personell.

Systemansvar

Helsepersonelloven § 16

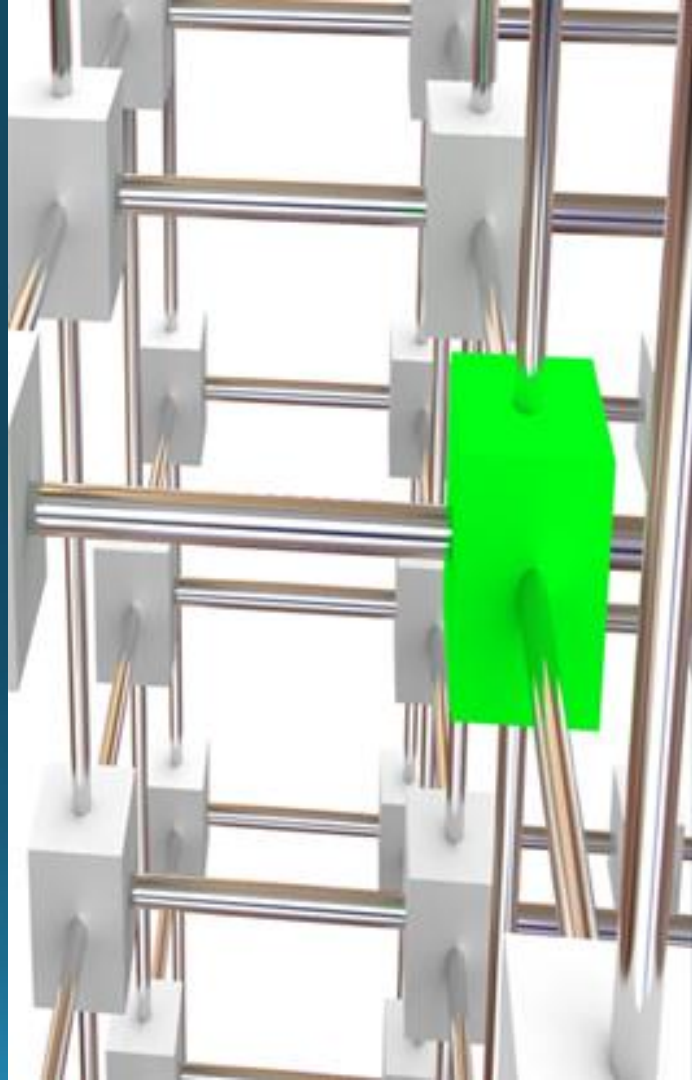
- Virksomhet skal organiseres slik at helsepersonellet blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter.

Spesialisthelsetjenesteloven § 2-2,

- Helsetjenester som tilbys eller ytes i henhold til denne loven skal være forsvarlige. Spesialisthelsetjenesten skal tilrettelegge sine tjenester slik at personell som utfører tjenestene, blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter, og slik at den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert tjenestetilbud.

Helse og omsorgstjenesteloven § 4-1

- Helse- og omsorgstjenester som tilbys eller ytes etter loven her skal være forsvarlige. Kommunen skal tilrettelegge tjenestene slik at:
 - a. den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud,
 - b. den enkelte pasient eller bruker gis et verdig tjenestetilbud,
 - c. helse- og omsorgstjenesten og personell som utfører tjenestene blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og
 - d. tilstrekkelig fagkompetanse sikres i tjenestene.

Hva er en klage/klagesak?

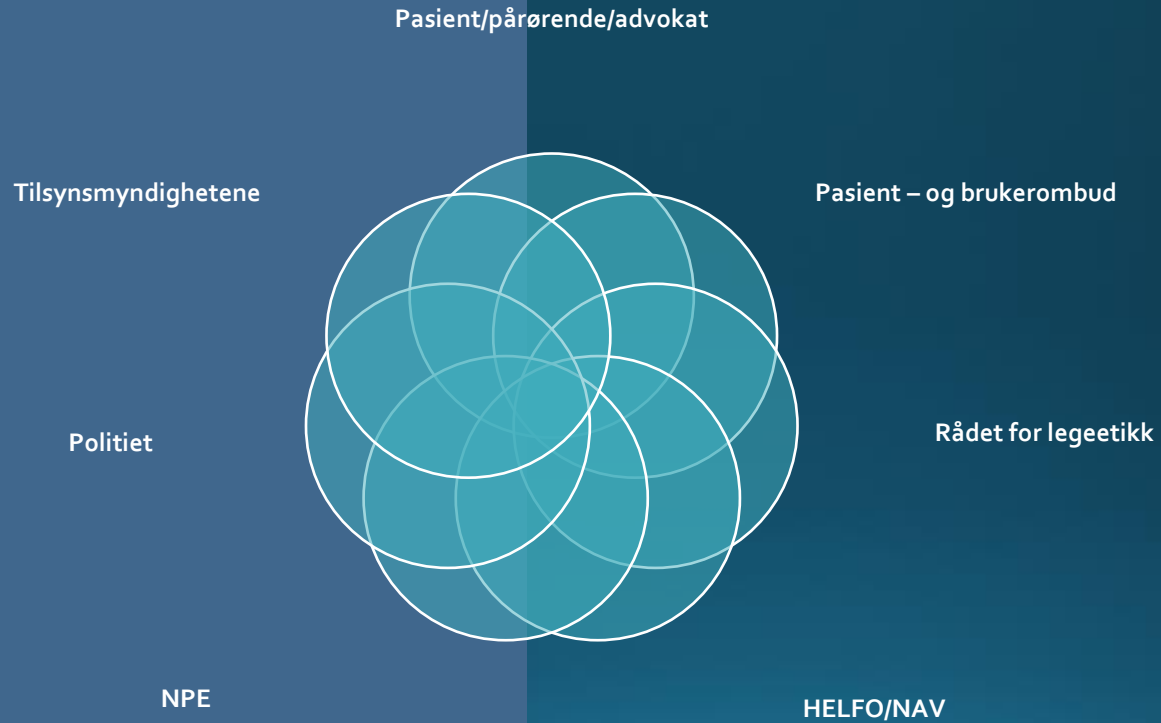
- Uttrykk for misnøye
- Bredt spenn: «misnøye» til svært alvorlige hendelser med store konsekvenser
- Avklare

Hvem

Hva

Hvordan

Hvem?

Jus og arbeidsliv

Vi arbeider for å styrke og ivareta dine rettigheter som lege. Her finner du svar på ofte stilte spørsmål og informasjon om hva vi kan hjelpe deg med.

Jeg har :

Lønn

Legevakt

Fastlegepr

Avtalespesi

Jeg har fått en klage

Har du fått en klage/henvendelse, må du først avklare hvem den kommer fra, hva den gjelder og hva de ønsker at du skal svare på, vurdere eller gjøre. Her finner du informasjon om vanlige henvendelser og regelverket som gjelder.

Jeg har fått klage/henvendelse fra:

Pasient/advokat →

Norsk pasientskadeerstatning (NPE) →

Pasient- og brukerombud →

HELFO →

Tilsynsmyndighetene →

Rådet for legetikk →

Ta ansvar – forklar – si unnskyld

“Ordet unnskyld kan ha en magisk virkning når det sies av rett person til rett tid”

<http://tidsskriftet.no/2017/10/medisinsk-etikk/unnskyld>

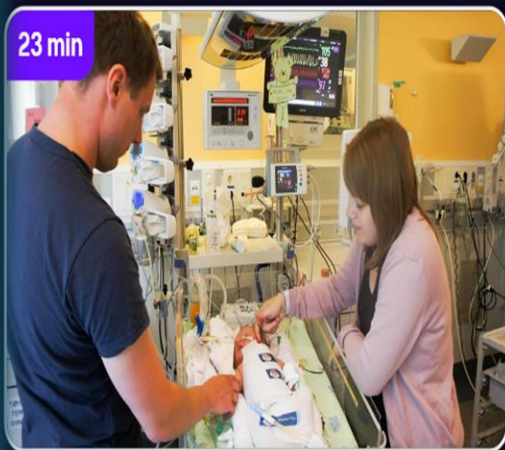
“Folk er ikke dumme. De skjønner at leger er mennesker, at det er menneskelig å feile og at leger og annet helsepersonell av og til gjør feil, også fatale. Og de fleste pasienter/pårørende kan akseptere mye. Det som imidlertid er vanskelig å akseptere, og som kan gjøre et tap og en sorgprosess enda tyngre, er fortielse, hemmelighold og dårlige unnskyldninger”

Skal lære leger å si unnskyld

Leger er ikke flinke nok til å si unnskyld når en pasient har vært utsatt for uhell i forbindelse med behandling. Det mener Dansk Selskab for Patientsikkerhed, som lanserer kampanjen “Sig Undskyld”.

Unnskyld – et kort ord, men likevel sjelden brukt i danske legers og annet helsepersonells vokabular. Kun unntaksvis får pasienter en unnskyldning når de har vært utsatt for utilsiktet skade i forbindelse med behandling. Det mener Dansk Selskab for Patientsikkerhed.

Vårt lille land: 3. Legen som gjorde feil | TV 2 Play

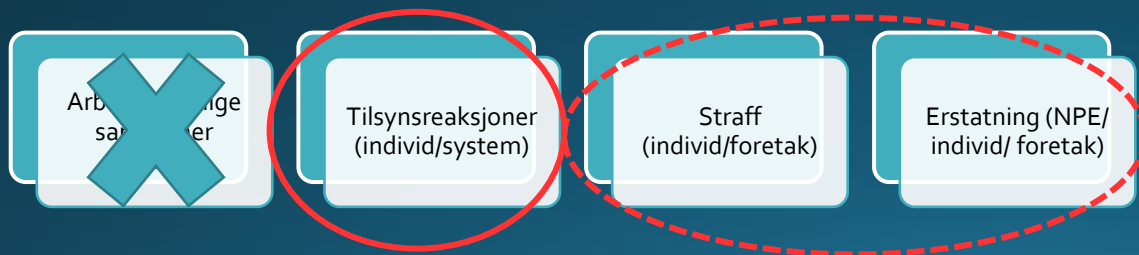
3. Legen som gjorde feil

Overlege Stian Westad gjorde sitt livs feilvurdering, og et spedbarn døde. Foreldrene møtte sykehuset med sorg og sinne, og ventet seg bortforklaringer fra overlegen. Men Westad tok tvert om fullt ansvar for det som hadde skjedd. Da snudde alt på en måte ingen hadde sett for seg.

Publisert 22.09.2017 • Tilgjengelig lenger enn ett år

Bakgrunn - rettslig ansvar og reaksjoner

- Lovgivningen oppstiller strenge krav –
 - en rettsregel kjennetegnes ved at det finnes maktmidler for å håndheve reglen(e)
- Etterfølgende rettslig ansvar ved en handling eller unnlattelse:

Omstridt kirurg fratas autorisasjonen

Statens helsetilsyn har konkludert med at den omstridte kirurgen, som står bak flere feiloperasjoner ved Sørlandet sykehus, fratas autorisasjonen.

Nok en tilsynssak

Fylkesmannens helse- og sosialavdeling har åpnet nok en helsetilsynssak mot Lyngdal kommune grunnet forhold ved Lyngdal bo- og servicesenter.

Beruset kirurg opererte pasient

- ** Pasienten: – Jeg reagerte med sjokk og vantro
- ** Kirurgen ute av stand til å fullføre operasjonen
- ** Oslo universitetssykehus: – Saken er politianmeldt

Kreftleger mister autorisasjon tredje gang

Statens helsetilsyn

«Tilsynssak»

Oppretter tilsynssak mot to leger etter pasientdødsfall

Lege dømt til fem års fengsel for pasientovergrep

Den tidligere fastlege ble dømt til fengsel for overgrep mot fem pasienter og mistenkt for å ha overgripet en pasient på stedet.

Monsens flåttleger fra autorisasjonen

Etter å ha gitt blant andre eventyrer Lars Monsen høy kursur angivelig sykdom etter flåttbitt, mister Rolf Lund praktisere metoden.

Forholdet til tilsynsmyndighetene er preget av frykt og mistillit

Salen var fullsatt da Trondheim fastlegeforum inviterte til medlemmer av dagens tilsynspraksis. Allmennpraktikere har åtte ganger større risiko for å havne i en klagesak enn sine spesialistkolleger.

Og litt om straff og erstatning

Tilsynssak mot kirurg

Fylkesmannen i Oslo og Viken har opprettet tilsynssak mot den ene av legene som bisto under uttransporteringen av Abbasi-familien i juni.

Tilsynssak mot Flekkefjord

«Helsetilsynsmyndighetene»

- **Statens helsetilsyn** - overordnede faglige tilsynet med helse- og omsorgstjenesten i landet
 - Overordnet behandling av tilsynssaker – **ilegger administrative reaksjoner etter helsepersonelloven**
 - Varsler etter spesialisthelsetjenesteloven
 - Tilsyn med forskning, blodbanker m.m.
- **Statsforvalter - (Helsetilsynet i fylket)** - føre tilsyn med helse og omsorgstjenesten i fylket og med alt helsepersonell og annet personell i fylket som yter helse- og omsorgstjenester
 - Behandler klager etter helsepersonelloven, pasient – og brukerrettighetsloven , gjennomfører planlagt tilsyn m.m.

Tilsyn med helsetjenesten

Formål

- *Før: Kontroll av at helse- og omsorgstjenestene ytes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lovgivningen*
- *Nå: Bidra til å styrke sikkerhet og kvalitet i tjenestene og bidra til rettsikkerhet og tillit.*

• Tilsynsmyndighetene skal:

- **Identifisere** uønskede hendelser og bidra til å **stans** pågående uforsvarlig virksomhet
- **Veilede**
- Fremme læring – **kvalitetsforbedring**

Tre hovedformer for «tilsyn»:

Planlagt tilsyn – systemrevisjon: Tilsyn med virksomhetens styringssystem – internkontroll – basert på risikovurderinger

Områdeovervåkning: innhente, systematisere tilsynserfaring og tolke kunnskap om helsetjenestene i et systemperspektiv

Hendelsesbasert tilsyn – tilsynssaker – vurdering av om en behandling eller praksis har vært /er forsvarlig/ i samsvar med krav i lovgivningen.

Tilsynssaker starter på grunnlag av:

- **Klage** fra pasient, bruker eller pårørende
- **Varsel** fra helsepersonell/arbeidsgiver om forhold som kan medføre fare for pasienters sikkerhet (hpl. § 17)
- **Varsel** etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-3 a som overføres fra Statens helsetilsyn til Statsforvalter for oppretting av tilsynssak
- **Melding** fra arbeidsgiver, ombud, barnevern, HELFO, NAV, apotek, kontrollkommisjoner, politi, andre tilsynsmyndigheter, media og andre

Statsforvalteren

Ikke lovbrudd/Veiledning

Lovbrudd

Ikke reaksjon/Veiledning

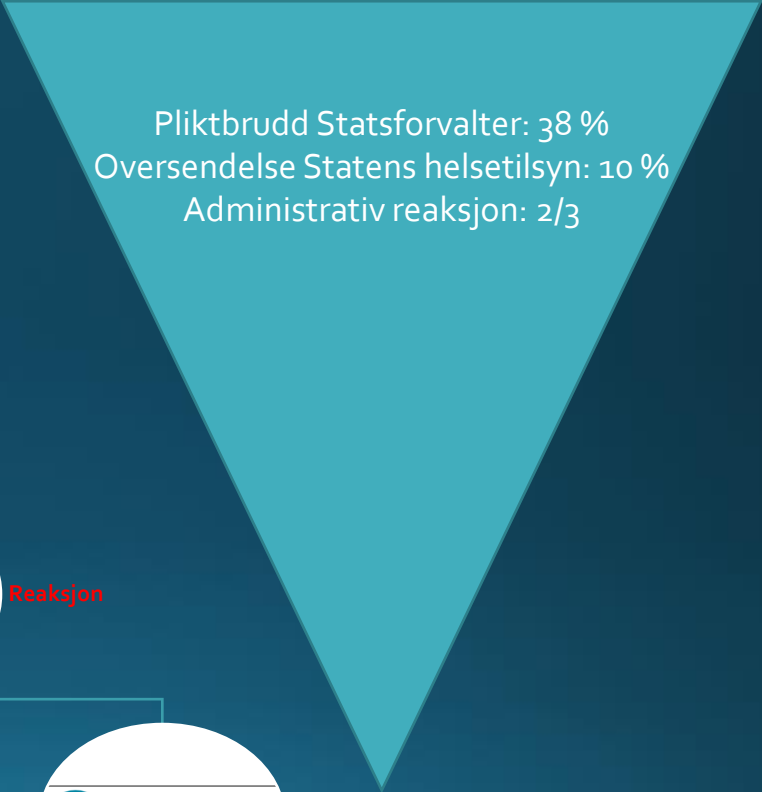
Ikke reaksjon

Reaksjon

Legen godtar reaksjonen

Opprette tilsynssak?

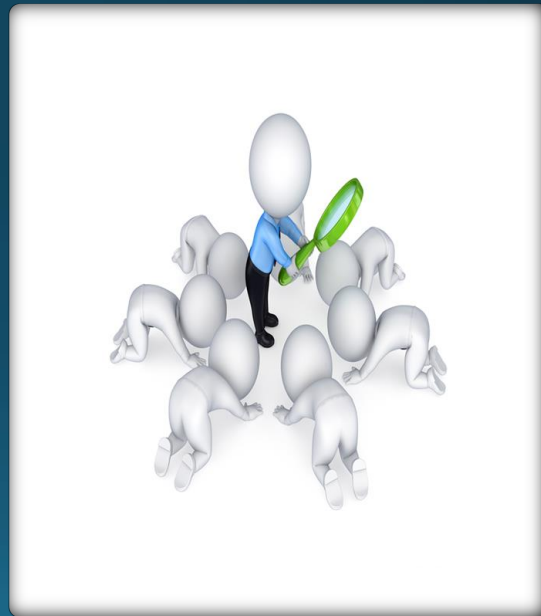

- *Statsforvalteren skal vurdere de synspunkter som er fremsatt i anmodningen etter § 7-4 første ledd, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt i anmodningen, jf. pbrl. 7-4 a*
- **Fylkesmannen kan unnlåte å opprette tilsynssak ved «åpenbart grunnløse» anmodninger. (SOM-2015-234)**
 - Ikke klage på utført hjelp, gjentakelse, 5 år eller mer – med mindre nye forhold eller veldig alvorlig
- Ikke et avvisningsvedtak, ikke klagerett

Endring av tilsynsmyndighetenes plikt til å vurdere henvendelser om mulig pliktbrudd, ny § 7-4a

Statsforvalteren skal vurdere de synspunkter som er fremsatt i anmodningen etter § 7-4 første ledd, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt i anmodningen.

*Statsforvalteren skal vurdere **hvordan** og **OM** anmodningen skal følges opp. Dersom det er grunn til å anta at det foreligger forhold som er til fare for pasient- og brukersikkerheten, skal statsforvalteren snarest mulig undersøke forholdet.*

Viktig og riktig fordi:

- Prioritering

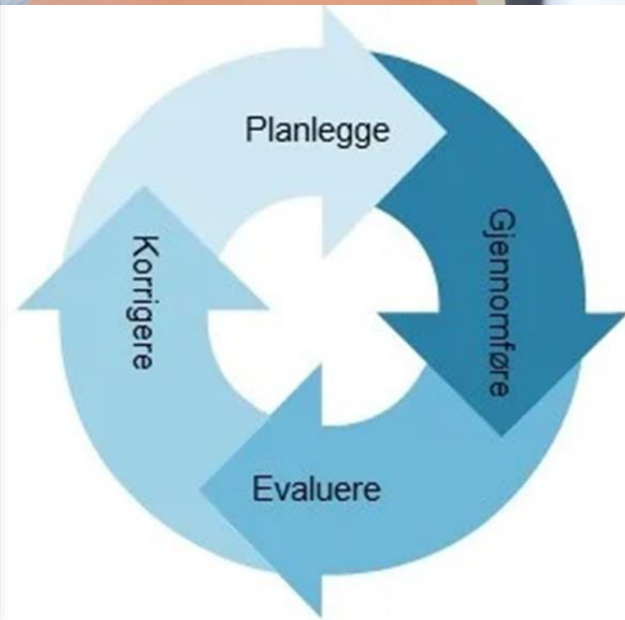
- Betydelig økt saksmengde og -behandlingstid
- Mange saker uten lovbrudd
- Må prioritere saker der en pågående praksis kan utsette framtidige pasienter for alvorlig svikt og der bruk av tilsynsmyndighetenes ulike virkemidler er nødvendig for å oppnå formålet
- Lang saksbehandlingstid- unødvendig belastning og begrenset læringseffekt
- På bekostning av andre oppgaver - som egeninitierte tilsyn
- Vil gi tilsynsmyndighetene et større handlingsrom, mulighet til å prioritere og innrette tilsynet best mulig for å oppnå ønsket effekt.

- men...

Presisering av plikt for helse- og omsorgstjenesten til å besvare henvendelser fra pasienter, brukere og pårørende

- Allerede en plikt; til å gi informasjon, veilede, arbeide systematisk med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet osv.
- Presisering av plikten for helse- og omsorgstjenesten til å besvare henvendelser om kvalitet og pasientsikkerhet fra pasienter, brukere og pårørende.
 - ikke en lovpålagt frist for tjenestene til å besvare henvendelsene,
 - og det stilles heller ikke et krav om at henvendelser må rettes til den relevante tjenesten før statsforvalteren kontaktes.

Foto: Colourbox

Viktig og riktig fordi...

- Det viktigste arbeidet for økt pasientsikkerhet må skje i helsetjenesten.
- Vesentlig del av virksomhetenes systematisk arbeid med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet
- Åpenhet, dialog
- Tillit
- Læring, kvalitetssikring
- Informasjon for å følge opp med adekvate tiltak

Statsforvalterens tilsynsoppgaver

Tilsyn med om virksomheten følger opp hendelsen/forholdet/praksis i samsvar med forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring.

Ikke egnet for tilsynsmessig

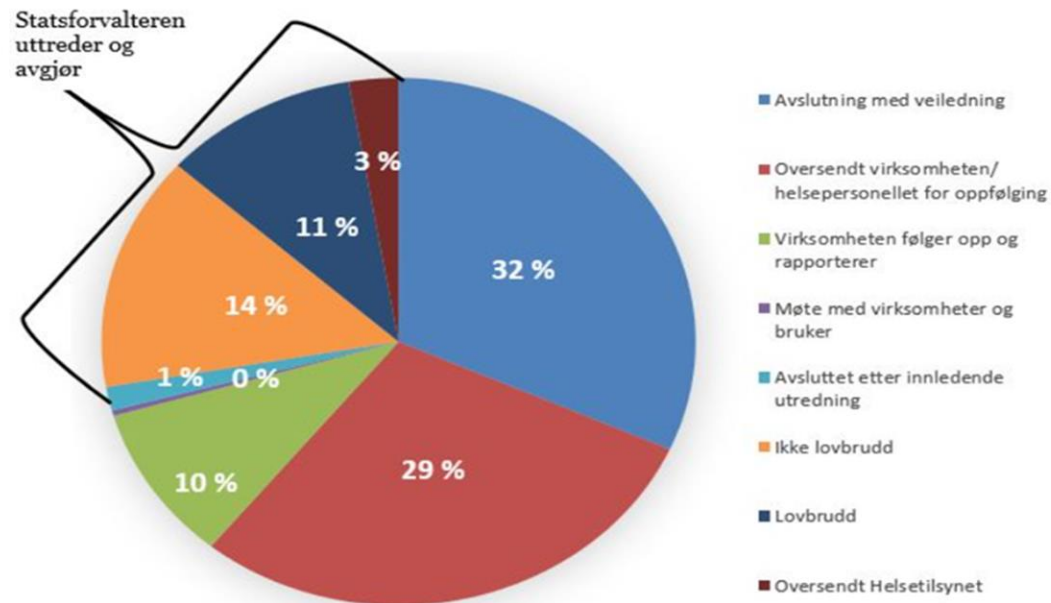
oppfølging/ikke fare for pasientsikkerheten og tilsyn vil ikke bidra til å styrke pasientsikkerhet, kvalitet eller tillit

1. Avslutte saken med et kort veiledende brev - klage avvist
2. Klage sendes helsepersonell/tjenesten for oppfølging
3. Egenvurdering m/rapport
4. Møte med virksomheten
5. **Ordinær tilsynssak**

Oppklaring/dialog - pasienten/brukeren mottar tjenester fra flere virksomheter og saken kan ha elementer av rettighetsforhold i seg.

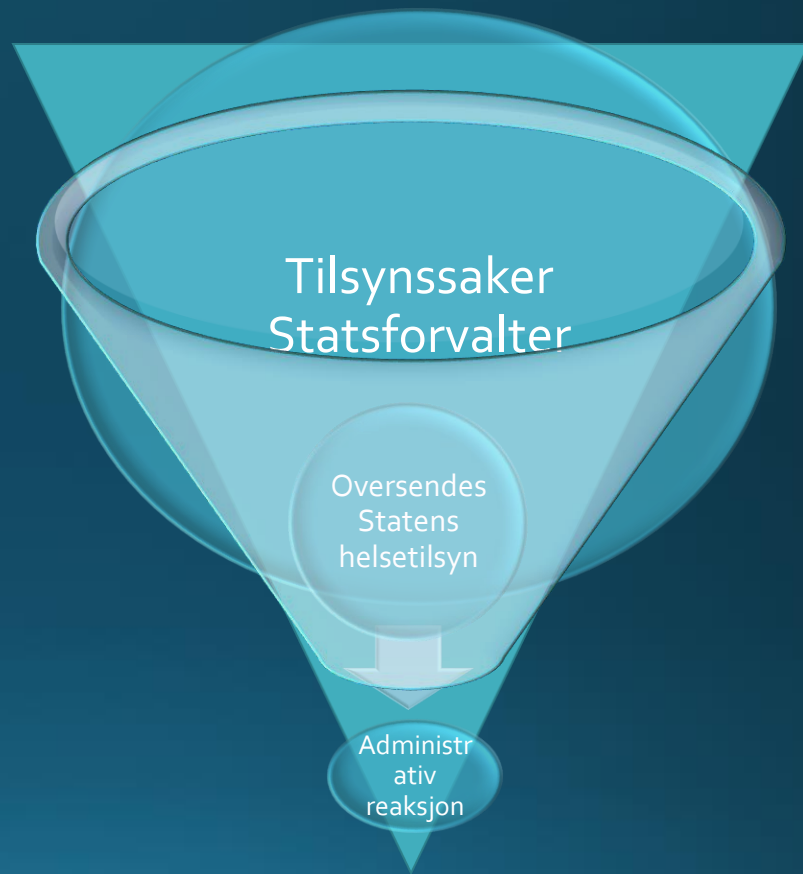
Innleggelse i tilsynssaken som er avgjørende for å oppnå formålet om forbedring av pasientsikkerhet, kvalitet eller tillit

Figur 11 Helse- og omsorgstjenester – avgjorte tilsynssaker, behandlingsmåte og utfall i 2022

Omfang – 2022

- Statsforvalteren avsluttet 7549 tilsynssaker
- 2392 avsluttet med veiledning til den som henvendte seg
- 2193 ble oversendt virksomhet/helsetjenesten for oppfølging
- 708 ble oversendt virksomhet for gjennomgang og rapport tilbake
- 26 saker – møte med virksomhet og pasient/bruker
- Utredet 2204 saker
 - 805 lovbrudd
 - 203 saker oversendt Statens helsetilsyn
- Av 288 nye tilsynssaker – 199 reaksjoner

Oversende saken til Statens helsetilsyn for vurdering av administrativ reaksjon

- Pliktbrudd
- Helhetlig, skjønnsmessig vurdering
 - Fremme formålet: kvalitet og sikkerhet, beskytte pasienter og bidra til allmennhetens tillit

Administrative reaksjoner

Suspensjon av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning, hpl. § 58 a

Begrenset suspensjon av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning, hpl. § 58.

Suspensjon av retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og/eller B, hpl. § 64.

Pålegg om sakkyndig undersøkelse, hpl. § 60.

Tilbakekall av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning, hpl. § 57.

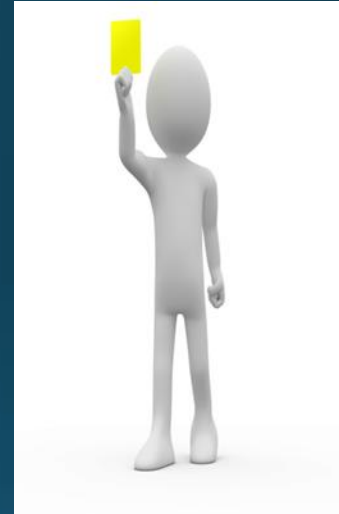
Begrensning av autorisasjon, hpl. § 59

Helt eller delvis tilbakekall av retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og/eller B, hpl. § 63.

Faglig pålegg hpl § 56.

Viktig og riktig

- Reaksjonen fører ikke til at helsepersonell innretter seg etter reaksjonen, men heller går i forsvar og ikke evner å se mulighetene for endring av atferd.
- Fokus på reaksjon – fremfor forbedring
- Lite tilfredsstillende for klager
- Arbeidskrevende, med begrenset læringseffekt
- Egnet for oppfølging fra arbeidsgiver

men.....

Ny reaksjon: Faglig pålegg, hpl. § 56;

Tilsynsmyndighetene kan gi pålegg til helsepersonell om å gjennomføre tiltak for å heve sin kompetanse. Pålegget kan gis når helsepersonell forsettlig eller uaktsomt overtrer plikter etter denne lov eller bestemmelser gitt i medhold av den, hvis pliktbruddet er egnet til å medføre fare for sikkerheten i helse- og omsorgstjenesten, til å påføre pasienter eller brukere en betydelig belastning eller til i vesentlig grad å svekke tilliten til helsepersonell eller helse- og omsorgstjenesten.

Pålegget må være nødvendig for å forebygge at helsepersonellet foretar nye overtredelser.

Faglig pålegg er enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Faglig pålegg

- Pålegg om kompetansehevende tiltak (vid tolkning)
- mål å øke helsepersonellens kunnskaper, ferdigheter, forståelse og/eller innsikt
- både Statsforvalter og Statens helsetilsyn
- Utformingen av hvert pålegg må vurderes konkret og i dialog mellom tilsynsmyndighetene og helsepersonell og/eller arbeidsgiver.
- virksomheten/arbeidsgiver være pålagt å legge til rette for gjennomføringen av et faglig pålegg, og dekke kostnader til aktuelle kurs mv.
- Ved utformingen av det faglige pålegget må tilsynsmyndighetene tilstrebe et samarbeid med arbeidsgiver/virksomhet/kommunen slik at pålegget er gjennomførbart i den aktuelle arbeidssituasjonen.

Begrensning, hpl. § 59

Statens helsetilsyn kan begrense autorisasjonen til å gjelde utøvelse av bestemt virksomhet under bestemte vilkår.

Slik begrensning kan fastsettes i tilfeller der det er nødvendig for å gripe inn i yrkesutøvelse som kan være til fare for sikkerheten i og tilliten til helse- og omsorgstjenesten og faglig pålegg etter § 56 ikke fremstår tilstrekkelig.

Statens helsetilsyn kan etter søknad oppheve begrensninger etter første ledd hvis helsepersonellet godtgjør at det ikke lenger er grunnlag for slike begrensninger eller at vilkårene som ble stilt er oppfylt

Individuelt tilpassede vilkår

- Du kan ikke utføre eller bistå ved elektive kirurgiske inngrep på barn i allmennpraksis
- Du kan ikke arbeide innen psykisk helsevern
- Du kan ikke arbeide selvstendig i allmennpraksis eller delta i legevaktordning.
- Du må arbeide under veiledning i underordnet stilling.
- Du må informere Statens helsetilsyn om hvem som er din arbeidsgiver.
- Din arbeidsgiver må være kjent med årsaken til disse begrensningene, og må forplikte seg til å rapportere til Statens helsetilsyn om eventuelle uregelmessigheter knyttet til din virksomhet som lege.

Tilbakekall av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning, § 57

- Statens helsetilsyn kan kalle tilbake autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning dersom innehaveren er **uegnet til å utøve sitt yrke forsvarlig** på grunn av alvorlig sinnslidelse, psykisk eller fysisk svekkelse, langt fravær fra yrket, bruk av alkohol, narkotika eller midler med lignende virkning, grov mangel på faglig innsikt, uforsvarlig virksomhet, grove pliktbrudd etter denne lov eller bestemmelser gitt i medhold av den, eller på grunn av **atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen**.
- Autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning kan kalles tilbake dersom innehaveren til tross for **Faglig pålegg** eller **advarsel** unnlater å innrette seg etter lovbestemte krav.

...eller ved brudd på vilkårene for en begrenset autorisasjon

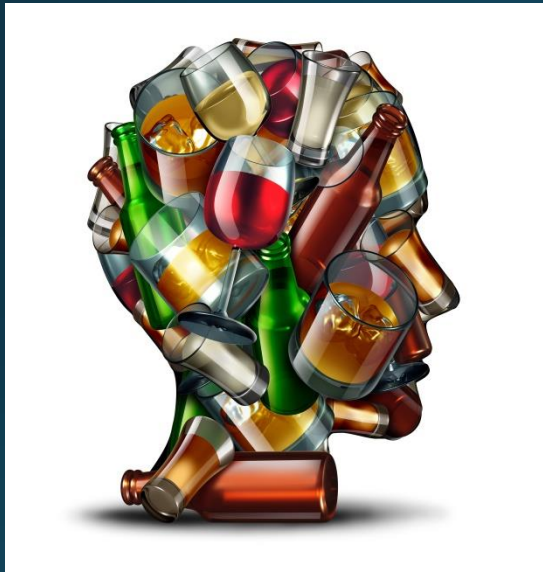
Uegnet til å utøve yrket forsvarlig

- alvorlig sinnslidelse
- psykisk eller fysisk svekkelse,
- langt fravær fra yrket,
- bruk av alkohol, narkotika eller midler med lignende virkning,
- grov mangel på faglig innsikt,
- uforsvarlig virksomhet,
- grove pliktbrudd etter denne lov eller bestemmelser gitt i medhold av den,
- eller på grunn av atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen.

Ikke innrette seg etter faglig pålegg

Brudd på vilkår for begrenset autorisasjon

Tilbakekall er påregnelig ved:

Rus

Rollesammenblanding

Uforsvarlig
pasientbehandling

Grov mangel på faglig
innsikt

Ikke innrettet seg etter
faglig pålegg

Alvorlige straffbare
forhold

Atferd uforenelig

Årsak til tilbakekall av autorisasjon/lisens for 2022 fordelt på helsepersonellkategori (tabell og figur)

Årsaker for tilbakekall av autorisasjon/lisens	Leger	Sykepleiere	Hjelpepleiere, omsorgsarbeidere og helsefagarbeidere	Andre	Sum i 2022
Helsefaglig svikt i yrkesutøvelsen	9	12	11	5	37
Ikke innrettet seg etter advarsel	1				1
Brudd vilkår begrenset autorisasjon	2				2
Rusmiddelbruk	9	32	12	8	61
Legemiddeltveri		18	5	1	24
Seksuell utnyttning av pasient/bruker	2	4	3	3	12
Rollesammenblanding				1	1
Annen atferd i yrkesutøvelsen	3	5	8	6	22
Annen atferd utenfor yrkesutøvelsen	2	5	5	5	17

Ny autorisasjon eller lisens, § 62

- Statens helsetilsyn kan gi helsepersonell som har mistet autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning ved tilbakekall eller frivillig avkall, ny autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning hvis vedkommende **godtgjør at han/hun er skikket**. Ny autorisasjon kan begrenses etter § 59.
- Rundskriv IK-1/2009 Informasjon til deg som har mistet din autorisasjon eller som frivillig har gitt avkall på den

Foto: Colourbox

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

RUNDSKRIV

Utgitt av Statens helsetilsyn
Møllergata 24
Pb. 231 Skøyen, 0213 Oslo
Telefon 21 52 99 00
e-post: postmottak@helsetilsynet.no
Internett: www.helsetilsynet.no

Rundskriv IK-2/2017
Erstatter IK-1/2009
Saksnr. 2016/1120

Informasjon til deg som har mistet din autorisasjon eller som har gitt frivillig avkall på den

Godkjent av: Fungerende direktør Heidi Merete Rudi 29. juni 2017

Erstatter rundskriv IK-1/2009. Innholdet i dette rundskrivet er identisk med 1/2009, revidert versjon 2017.

Kontaktpersoner: Frøydis Lehne og Tore Berg-Vingen

Straff, helsepersonelloven § 67

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser i loven eller i medhold av den, straffes med bøter eller fengsel i inntil tre måneder.

Tilsyn, straff - og erstatning

- Uavhengige systemer med ulikt formål, skyldkrav og bevisregler

Vurderingen er dermed at kirurgen har opptrådt så uforsvarlig at han er uegnet til å utføre yrket.

Den andre aktuelle legen har fått sin autorisasjon begrenset.

I vurderingen er det lagt vekt på at helseforetaket ikke sørget for at de aktuelle legene hadde nødvendig kompetanse og erfaring innen aktuelle fagfelt, og at ledelsen ikke fulgte opp dette med tilstrekkelige risikoreduserende tiltak»

Hittil har rundt 60 pasienter fått innvilget erstatning, og 160 pasienter har klaget til Norsk pasientskadeerstatning.

– Retten kan ikke se at tiltalte med viten og vilje utførte sitt arbeid i strid med kravene til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp, heter det i dommen fra Agder tingrett.

En feilbehandling vil vanligvis ikke rammes av noe straffebud i lovgivningen, men kan i **sjeldne og kvalifisert kritikkverdige** tilfeller medføre straffansvar. Eksempler kan være at en lege opererer uten å ha real- og/eller formalkompetanse, bryter regler fastsatt av arbeidsgiver om å unngå eller holde seg borte fra visse inngrep og operasjoner, ber en besøkende kompis om å bistå ved et kirurgisk inngrep – og gjerne på toppen av dette lar være å melde ifra til pasienten om påførte skader samt ikke nedtegner noe om hendelsesforløpet i journaler eller i sykehusets avviksmeldingssystem.

Det er grunn til å skille mellom pasientskader som følge av feilbehandling og kriminelle handlinger som bør vurderes av domstolene.

«Bidra til å styrke sikkerhet og kvalitet i tjenestene og bidra til rettsikkerhet og tillit»

- Identifisere uønskede hendelser og bidra til å stanse pågående uforsvarlig virksomhet

Veilede

Fremme læring – kvalitetsforbedring

«Et onde staten tilføyer en lovovertreder på grunn av lovovertrædelsen i den hensikt at han skal føle det som et onde»

Individualpreventivt

Allmennpreventivt

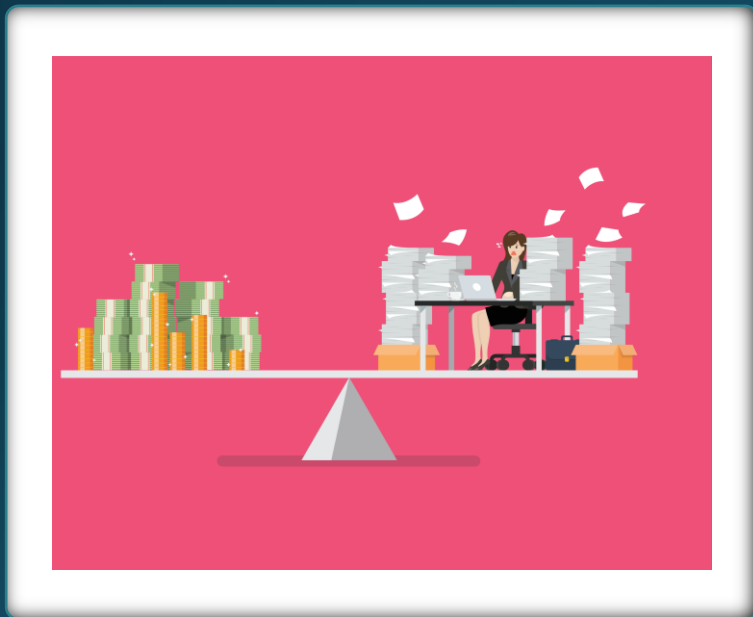
Påpeke lovbrudd/faglig pålegg/begrensning-tap av autorisasjon

Ved markante avvik fra de krav som stilles til helsepersonells utøvelse av sin virksomhet kan det reageres med straff.

... bøter eller fengsel i inntil tre måneder.

Fengsel, rettighetstap, samfunnsstraff, bot m.m.

Erstatning

- statlig etat
- behandler erstatningskrav fra pasienter/pårørende som mener de har blitt påført skade etter behandling i helsevesenet.
- NPE vurderer om det har skjedd en svikt som har ført til økonomisk tap for pasienten.
- Det ligger ikke nødvendigvis en vurdering i dette av om involvert personell har opptrådt kritikkverdig.
- NPE har ikke sanksjonsmulighet ovenfor helsepersonell i saker som gjelder pasientskadesaker.

Vilkår

Pasientskade

- må skyldes svikt i behandlingen
- må ha ført til et økonomisk tap
 - Legebehandling, medisiner, transport, inntektstap o.l.
 - Over 10 000 kr
- må ikke være for gammel

Erstatning

Ordningen med erstatning gjennom NPE avskjærer ikke pasienten fra å rette krav direkte mot legen eller mot helseforetaket.

Vurderes da etter alminnelige erstatningsregler –

- Ansvarsgrunnlag (skyld)
- Økonomisk tap
- Adekvat årsakssammenheng

ANSVARSFORSIKRING 2022

Alle medlemmer har anledning til å tegne Ansvarsforsikring gjennom Legeforeningen. Ansvarsforsikring for leger er et supplement til legers alminnelige ansvarsdekning i Norsk Pasientskadeerstatning (NPE).

- [Forsikringsbevis](#)

- [Certificate of Insurance-NMA](#)

- [Forsikringsvilkår](#)

Supplement til legers alminnelige ansvarsdekning i NPE

Ansvar for økonomisk tap som skyldes ting- eller personskader som er voldt under utøvelse av virksomhet som lege (...)

Gjelder i hele verden ved:

- utøvelse av akutt hjelp på reiser
- arbeidsengasjement utenfor Norden med inntil tre måneders varighet

Skader meldes Tryg Forsikring pr mail: ansvar@tryg.no

Står du i en tilsynssak? Du er ikke alene!

🕒 2023

AKTUELT I FORENINGEN

ARTIKKEL

Stine K. Tønsaker, Kristin Krogvold Om forfatterne

KOMMENTARER (0)

Det er en viktig og prioritert oppgave for Legeforeningen bidra til medlemmenes trygghet og rettssikkerhet i møte tilsynsmyndighetene.

STOTTE: Å stå i en tilsynssak kan oppleves belastende, frustrerende og tidkrevende, som er involvert. Som medlem av Legeforeningen er du ikke alene. Illustrasjonsfoto: B. Eckhoff/Legeforeningen.

Juristene i Legeforeningens jus og arbeidslivsavdeling bistår årlig i overkant leger i tilsynssaker, og gir omfattende uformell rådgivning til leger som er i med tilsynsmyndighetene. Vi bruker erfaringer og innspill fra medlemmen påvirkingsarbeidet på dette området.

Legeforeningen satser på bistand i tilsynssaker

Systemet for tilsyn med helsetjenesten har vært et prioritert arbeid for Legeforeningen og starter vi et prosjekt for å styrke kompetansen og medlemsbistanden på området ytterlig

8. november 2023 | [Stine Kathrin Tønsaker og Camilla Fagerholt](#)

GIR RÅD I TILSYNSSAKER: To av Legeforeningens jurister i samtale med tillitsvalgte. Illustrasjonsfoto: Legeforeningen

Det er en viktig og prioritert oppgave for Legeforeningen å bidra til at medlemmene har god trygghet i yrkesutøvelsen og tilstrekkelig rettssikkerhet – også i møte med tilsynsmyndighet

Legeforeningens medlemmer kan få kostnadsfri juridisk bistand fra foreningens jurister i sak virksomheten som lege. Legeforeningen har i overkant av 25 jurister/advokater, mange med kompetanse i helserett. Juristene bistår ofte i tilsynssaker og har bred erfaring på området. I samarbeider vi med fagmedisinske foreninger, støttekolleger og tillitsvalgte.

I tilsynssaker har Legeforeningen en flersidig tilnærming, og et stort omfang henvendelser setter oss i en unik posisjon når det gjelder kunnskapsinnhenting, som vi tilstreber å forvalte helhetlig og god måte.

– For å være behandler må man ta vare på seg sjøl før man kan hjelpe andre. Det er noe vi prøver å ha fokus på.

– Leger er ikke gode nok til å oppsøke hjelp

Nedgang i sjølmord blant norske leger tress, topp

– Dette har legene gjort for at færre skal ta sitt eget liv.

[Sveine Lilleeng](#)
Journalist

Publisert 17. apr. kl. 16:43
Oppdatert 17. apr. kl. 19:12

Trygge leger – god pasientbehandling

- Viktig og prioritert arbeid for Legeforeningen
- Lovene – «rammeverket» må være godt – og det må praktiseres på en formålstjenlig og god måte
- Rettssikkerheten til de involverte skal være ivaretatt
- Prosessen skal være konstruktiv og god
- Reaksjonene skal være «riktige» - godt begrunnet, logiske og relevante
- Bidra til læring, forbedring og tillit
- Følger tilsynets arbeid tett – både gjennom enkeltsaker, og møter på ulike nivåer
- God, konstruktiv dialog – jobber mot et felles mål –
 - Best mulig tilsyn - effektivt og formålstjenlig – for tillit, kvalitet og pasientsikkerhet

Tilsynssak hjalp til å snu kaos og utrygghet på akuttsetteret

Bistand fra Legeforeningen:

- **Tillitsvalgt/oss:**
 - **Sortere:** Rydde, rette fokus og være konstruktiv
 - **Støtte,** berolige – «holde i hånden»
 - Avdramatisere/virkelighetsorientere
 - **Søke hjelp** – orientere om tilbud
- **Juridisk:** Bistand til å håndtere saken
 - Tolke, forklare - ivareta prosessuelle rettigheter, bistår ved utarbeidelsen av tilsvar, evt. deltagelse på møter
 - Vurdere konkret
- **Kommunikasjon/mediehåndtering**

Juridisk bistand

- Ansvar for å bidra til god pasientsikkerhet og bedre helsetjeneste for alle, samtidig som den enkeltes interesser og rettssikkerhet skal ivaretas
- Lang, bred erfaring – et stort omfang henvendelser
- Flersidig tilnærming -
- samarbeid med fagmedisinske foreninger, støttekolleger og tillitsvalgte
- Best mulig resultat – ut fra faktiske og rettslige forhold

Hva vil tilsynet vite?

ER DIN NESTE PASIENT
TRYGG?

ER DU TIL Å STOLE PÅ?

Legen skriver selv

- Oppklare faktum
- Legens side av saken må komme frem
- Klart best inntrykk
- Bistå med innretning, gjennomgang

Innrette argumentasjonen

Hva er sannsynlig å kunne oppnå?

Hvordan overbevise om at det er trygt å ha legen i jobb?

Hva kan styrke saken?

Uttalelse fra arbeidsgiver (særlig ved begrenset autorisasjon)

Uttalelse fra fastlege, psykiater e.l. (hva utløste hendelsen, hvordan er den bearbeidet)

Erkjennelse/beklagelse/håndtering

Plan for å heve kompetanse/få veiledning

Rustesting

«Dokumentasjon av skikkethet»

Bør vedkommende møte personlig?

En som lytter.
Konfidensielt.
Lett tilgjengelig.

Lege-for-lege-ordningen

Dette er et helsetjenestetilbud til leger med somatisk eller psykisk sykdom. Drøyt 140 leger deltar i lege-for-lege-ordningen, i regi av de 19 lokalforeningene.

Ressurssenteret Villa Sana

Ressurssenteret Villa Sana er et tilbud til alle leger som trenger hjelp og støtte i kriser. Et opphold på Villa Sana er også ment for dem som har vansker med å klare arbeidet som lege, eller som står ved en korsvei i livet.

9. oktober 2018

Villa Sana

Trasopklinikken

Lege i krise

Alene

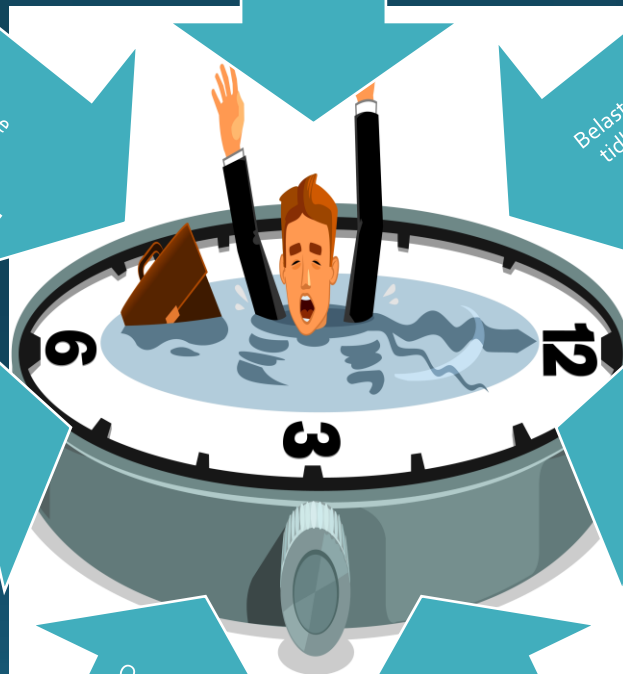
Belastende og
tidkrevende

Ofte en grunn

Skam

Opplever
seg ofte
urettferdig
behandlet
og
angrepet

"En
tilsynssak
kommer
sjeldent
alene"

Dagbladet

LIKER

MENINGER

Leger i gapestokk

Leger kan på tynt grunnlag henges ut i pressen som mordere, mens dømte drapsmenn får fortsette sitt liv i full anonymitet.

AV CARL-ERIK GRIMSTAD, 1. AMANUENSIS I PRESSEETIKK, HØYSKOLEN KRISTIANIA
30. OKTOBER 2016

Overlegen Yngve miste nattesøvnen då granskarane slo til

Hundrevis av sjukepleiarar og legar blir skulda for lovbrøt kvart einaste år, utan at dei kan klage på konklusjonen. Legeforeninga meiner dei er rettslause.

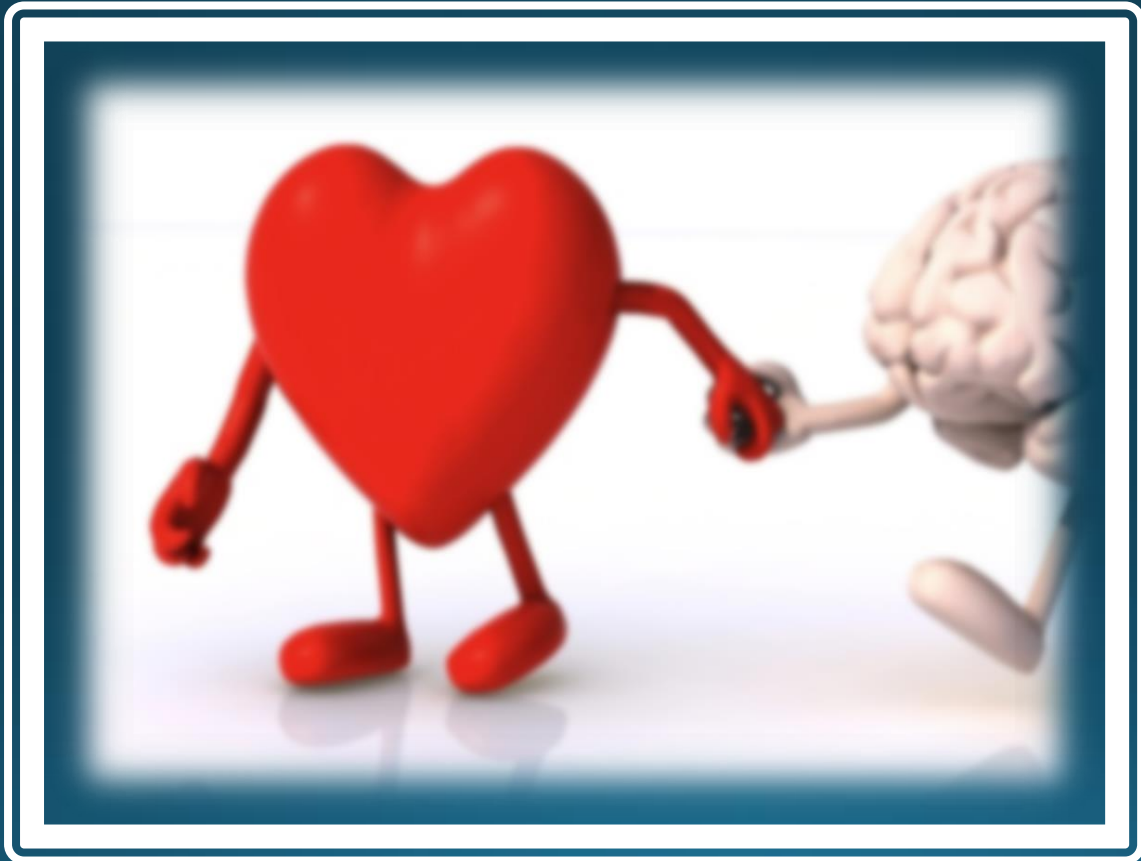

Syvneve Wale
Illustrasjon

Rami Sagan
Fotografi

10 rapportar på Årsmøte
Publisert 20. mai kl. 08:29
Oppdatert 20. mai kl. 20:42

*Yngve Kløber Sjøsestet er overlege på sjukerhuset i Ålesund. Konklusjonen etter ei tittymåle i 2020 har gått hardt ut.

Vær en god kollega!

**KEEP
CALM
AND
CALL A
LAWYER**

Vi er her for deg

- www.legeforeningen.no (jus og arbeidsliv)
- Telefon: 23 10 90 00
- E-post: legeforeningen@legeforeningen.no

facebook.com/legeforeningen

twitter.com/legeforeningen

youtube.com/user/Legeforeningen

no.linkedin.com/company/the-norwegian-medical-association

legeforeningen.no

DEN NORSKE LEGEFORENING